

CHUYÊN ĐỀ BÀI TOÁN RÚT VỀ ĐƠN VỊ LỚP 3

I – PHƯƠNG PHÁP GIẢI

1/ Phương pháp chung để giải các bài toán:

* Bước 1: Đọc kĩ đề toán: Cần nắm được ba yếu tố cơ bản. Những “dữ kiện” là những cái đã cho, đã biết trong đầu bài, “những ẩn số” là những cái chưa biết và cần tìm và những “điều kiện” là quan hệ giữa các dữ kiện với ẩn số.

* Bước 2: Phân tích bài toán.

- Bài toán cho biết gì?

- Bài toán hỏi gì?

- Muốn tìm cái đó ta cần biết gì?

- Cái này biết chưa?

- Còn cái này thì sao?

- Muốn tìm cái chưa biết ta cần dựa vào đâu? Làm như thế nào?

* Bước 3: Tóm tắt đề toán.

Cách 1: Tóm tắt bằng chữ.

Cách 2: Tóm tắt bằng chữ và dấu.

Cách 3: Tóm tắt bằng sơ đồ đoạn thẳng.

Cách 4: Tóm tắt bằng hình tượng trưng.

Cách 5: Tóm tắt bằng lưu đồ.

Cách 6: Tóm tắt bằng sơ đồ Ven.

Cách 7: Tóm tắt bằng kẻ ô.

* Bước 4: Viết bài giải.

* Bước 5: Kiểm tra lời giải và đánh giá cách giải.

- Đọc lại lời giải.

- Kiểm tra các bước giải xem đã hợp lí yêu cầu của bài chưa, các câu văn diễn đạt trong lời giải đúng chưa.

- Thử lại các kết quả vừa tính từ bước đầu tiên.

- Thử lại kết quả đáp số xem đã phù hợp với yêu cầu của đề bài chưa.

2/ Phương pháp giải bài toán liên quan đến rút về đơn vị bằng phép tính chia, nhân (kiểu bài 1):

Các bài toán có liên quan đến rút về đơn vị thường được giải bằng 2 bước:

+ Bước 1: Tìm giá trị một đơn vị (giá trị một phần trong các phần bằng nhau). Thực hiện phép chia.

+ Bước 2: Tìm giá trị của nhiều đơn vị cùng loại (giá trị của nhiều phần bằng nhau). Thực hiện phép nhân.

Ví dụ 1: Có 9 thùng dầu như nhau chứa 414 lít. Hỏi 6 thùng dầu như thế chứa bao nhiêu lít dầu?

Tóm tắt: 9 thùng: 414 lít

6 thùng : ? lít

Bài giải

Số lít dầu chứa trong một thùng là: $414 : 9 = 46$ (l)

Số lít dầu chứa trong 6 thùng là: $46 \times 6 = 276$ (l)

Đáp số: 276 lít

3/ Phương pháp giải bài toán liên quan đến rút về đơn vị giải bằng 2 phép tính chia: (Kiểu bài 2)

+ Bước 1: Tìm giá trị 1 đơn vị (giá trị 1 phần - Đây là bước rút về đơn vị, thực hiện phép chia).

+ Bước 2: Tìm số phần (số đơn vị - phép chia).

Ví dụ 2: Có 72 kg gạo đựng đều trong 8 bao. Hỏi 54 kg gạo đựng đều trong bao nhiêu bao như thế?

Tóm tắt: 72 kg gạo: 8 bao

54 kg gạo: ? bao

Bài giải

Số gạo đựng trong mỗi bao là: $72 : 8 = 9$ (kg)

Số bao chứa 54 kg gạo là: $54 : 9 = 6$ (bao)

Đáp số: 6 bao

II – CÁCH PHÂN BIỆT 2 DẠNG TOÁN RÚT VỀ ĐƠN VỊ

Với hai kiểu bài của dạng: Bài toán liên quan đến rút về đơn vị này đều có hai bước giải sau:

Bước 1: Rút về đơn vị - tức là tìm giá trị 1 phần (đều giống nhau)

Bước 2:

Kiểu 1: Tìm giá trị nhiều phần (làm tính nhân)

Kiểu 2: Tìm số phần (làm tính chia)

Do đó học sinh hay nhầm lẫn giữa bước 2 của hai kiểu bài, kể cả học sinh khá giỏi.

- Bước 1: Rút về đơn vị

- Bước 2: So sánh đơn vị ở bước 1 và đơn vị phải tìm

+ Nếu đơn vị ở bước 1 và đơn vị phải tìm khác nhau thì làm phép chia

+ Nếu đơn vị ở bước 1 và đơn vị phải tìm giống nhau thì làm phép nhân.

Bài tập tự luyện

Bài 1: Có 8 bao gạo đựng tất cả 448 kg gạo. Hỏi có 5 bao gạo như thế nặng bao nhiêu kg?

Hướng dẫn:

Mỗi bao đựng số ki lô gam gạo là: $448 : 8 = 56$ (kg)

5 bao gạo nặng số ki lô gam là: $56 \times 5 = 280$ (kg)

Đáp số: 280kg

Bài 2: Một cửa hàng có 6 thùng nước mắm như nhau chứa tổng cộng 54 lít. Cửa hàng đã bán hết 36 lít. Hỏi cửa hàng đã bán bao nhiêu thùng nước mắm?

Hướng dẫn:

Mỗi thùng chứa số nước mắm là: $54 : 6 = 9$ (lít)

Cửa hàng bán hết số thùng nước mắm là: $36 : 9 = 4$ (thùng)

Đáp số: 4 thùng

Bài 3: Lúc đầu có 5 xe tải chở tổng cộng 210 bao đường vào kho, sau đó có thêm 3 xe nữa chở đường vào kho. Hỏi có tất cả bao nhiêu bao đường được chở vào kho? (Biết các xe tải chở số bao đường bằng nhau)

Nhập link và đăng ký kênh để nhận nhiều chia sẻ hữu ích về hướng dẫn viết văn ở tiểu học:

<https://youtube.com/channel/UCa39KCKOsGSQymPAIJvLoew>

Hướng dẫn:

Mỗi xe tải chở số bao đường là: $210 : 5 = 42$ (bao)

3 xe chở được số bao gạo là: $3 \times 42 = 126$ (bao)

Tổng số bao đường được chở vào kho là: $210 + 126 = 336$ (bao)

Đáp số: 336 bao đường

Bài 4: Một cửa hàng có 6 hộp bút chì như nhau đựng tổng cộng 144 cây bút chì, cửa hàng đã bán hết 4 hộp bút chì. Hỏi cửa hàng còn lại bao nhiêu cây bút chì?

Hướng dẫn:

Mỗi hộp bút đựng số cây bút là: $144 : 6 = 24$ (cây)

Cửa hàng đã bán hết số bút chì là: $4 \times 24 = 96$ (cây)

Cửa hàng còn lại số bút chì là: $144 - 96 = 48$ (cây)

Đáp số: 48 cây bút chì

Bài 5: Lan có 6 hộp kẹo, Lan cho bạn 24 viên kẹo thì Lan còn lại 4 hộp kẹo nguyên. Hỏi Lan có tất cả bao nhiêu viên kẹo?

Hướng dẫn:

24 viên kẹo ứng với số hộp kẹo nguyên là: $6 - 4 = 2$ (hộp)

Mỗi hộp có số viên kẹo là: $24 : 2 = 12$ (viên)

Lan có tất cả số viên kẹo là: $12 \times 6 = 72$ (viên)

Bài 6: Một cửa hàng nhập về 168 bao đường và chia đều vào 3 kho, sau đó lại nhập thêm vào mỗi kho 16 bao đường và bán hết số bao đường trong 2 kho. Hỏi cửa hàng đã bán bao nhiêu bao đường?

Hướng dẫn:

Lúc đầu nhập về mỗi kho số bao đường là: $168 : 3 = 56$ (bao)

Mỗi kho lúc sau có số bao đường là: $56 + 16 = 72$ (bao)

Cửa hàng đã bán hết số bao đường là: $2 \times 72 = 144$ (bao)

Bài 7: An có 64 viên bi chia đều thành 8 hộp, Bình có 48 viên bi cũng được chia vào các hộp như An. Hỏi Bình có ít hơn An bao nhiêu hộp bi?

Hướng dẫn:

Mỗi hộp có số viên bi là: $64 : 8 = 8$ (viên)

Bình có số hộp bi là: $48 : 8 = 6$ (hộp)

Bình có ít hơn An số hộp là: $8 - 6 = 2$ (hộp)

Bài 8: Biết rằng cứ 5 gói kẹo như nhau thì đếm được 40 viên . Hỏi muốn chia cho 36 em thiếu nhi, mỗi em 6 viên kẹo thì phải mua tất cả bao nhiêu gói kẹo?

Hướng dẫn:

Mỗi gói kẹo có số viên: $40 : 5 = 8$ (viên)

Số kẹo cần chia đủ cho 36 em là: $36 \times 6 = 216$ (viên)

Số gói kẹo cần là: $216 : 8 = 27$ (gói)

Bài 9: Một cửa hàng có một số thùng dầu như nhau chứa tổng cộng 72 lít, người ta thêm vào số dầu đó 3 thùng thì số dầu có tất cả là 99 lít . Hỏi lúc đầu cửa hàng có bao nhiêu thùng dầu?

Hướng dẫn:

3 thùng có số lít dầu là: $99 - 72 = 27$ (lít)

Mỗi thùng chứa số lít dầu là: $27 : 3 = 9$ (lít)

Lúc đầu cửa hàng có số thùng dầu là: $72 : 9 = 8$ (thùng)

Bài 10: Có 7 thùng dầu , mỗi thùng có 12 lít. Nếu lấy số dầu trên chia đều vào các thùng 4 lít thì chia được bao nhiêu thùng?

Hướng dẫn:

Tổng số dầu là: $7 \times 12 = 84$ (lít)

Số thùng chia đều là: $84 : 4 = 21$ (lít)

Bài 11: Có 9 hộp kẹo như nhau chứ tổng cộng 144 viên kẹo, người ta chia cho các em thiếu nhi, mỗi em 4 viên thì hết 8 hộp. Hỏi có bao nhiêu em thiếu nhi được chia kẹo?

Hướng dẫn:

Mỗi hộp chứa số viên kẹo là: $144 : 9 = 16$ (viên)

8 hộp có số viên kẹo là: $8 \times 16 = 128$ (viên)

Số em thiếu nhi được chia kẹo là: $128 : 4 = 32$ (em)

Bài 12. 7 bao xi măng nặng 350kg. Mỗi vỏ bao nặng 200g. 5 bao xi măng như thế có khối lượng xi măng là bao nhiêu kilôgam?

Hướng dẫn:

Mỗi bao xi măng nặng số ki lô gam là: $350 : 7 = 50$ (kg)

5 bao xi măng có số ki lô gam là: $5 \times 50 = 250$ (kg)

Bài 13. Có 360 quyển sách xếp đều vào 2 tủ, mỗi tủ có 3 ngăn. Biết rằng mỗi ngăn có số sách như nhau. Số sách ở mỗi ngăn có là bao nhiêu quyển?

Hướng dẫn:

Mỗi tủ có số sách là: $360 : 2 = 180$ (quyển)

Mỗi ngăn có số sách là: $180 : 3 = 60$ (quyển)

Bài 14. Có 234kg đường chia đều vào 6 túi. 8 túi như vậy có số đường là bao nhiêu ?

Hướng dẫn:

Mỗi túi có số kg đường là: $234 : 6 = 32$ (kg)

8 túi có số đường là: $8 \times 32 = 256$ (kg)

BÀI TẬP THỰC HÀNH

Bài 1: 8 hộp bút chì như nhau có 96 cái bút chì. Hỏi 6 hộp như thế có bao nhiêu cái bút chì?(Tóm tắt và giải bài toán)

Tóm tắt

Bài giải

.....
.....
.....
.....
.....

Bài 2: Một xe ô tô trong 4 giờ đi được 240 km. Hỏi trong 6 giờ ô tô đi được bao nhiêu kilômét?(Tóm tắt và giải bài toán)

Tóm tắt

Bài giải

.....
.....
.....
.....
.....

Bài 3: Có 8 bao gạo đựng tất cả 448 kg gạo. Hỏi có 5 bao gạo như thế nặng bao nhiêu kilô-gam?(Tóm tắt và giải bài toán)

Tóm tắt

Bài giải

.....
.....
.....
.....
.....

Bài 4: Một cửa hàng có 6 hộp bút chì như nhau đựng tổng cộng 144 cây bút chì, cửa hàng đã bán hết 4 hộp bút chì . Hỏi cửa hàng còn lại bao nhiêu cây bút chì ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 5: Lớp 3A có 35 học sinh. Nếu số học sinh lớp 3A xếp đều vào 7 hàng thì lớp 3B có 6 hàng như thế. Hỏi lớp 3B có bao nhiêu học sinh?

.....
.....

.....
.....
.....
.....

Bài 6: Có 372 quyển sách xếp đều vào 2 tủ, mỗi tủ có 3 ngăn. Hỏi mỗi ngăn có bao nhiêu quyển sách? Biết mỗi ngăn có số sách như nhau.

.....
.....
.....
.....
.....

Bài 7: Có 30kg gạo đựng đều trong 6 túi. Hỏi 20kg gạo đựng trong mấy túi như thế? (Tóm tắt và giải bài toán)

Tóm tắt

Bài giải

.....
.....
.....
.....

Bài 8: Có 12 quả dâu tây xếp đều vào 3 đĩa. Hỏi 32 quả dâu tây thì cần mấy đĩa như thế? (Tóm tắt và giải bài toán)

Tóm tắt

Bài giải

.....
.....
.....
.....

Bài 9: May 3 bộ quần áo đồng phục hết 9m vải. Hỏi có 2301m vải thì may được nhiều nhất bao nhiêu bộ quần áo đồng phục như thế? (Tóm tắt và giải bài toán)

Tóm tắt

Bài giải

.....
.....
.....
.....

Bài 10: Có 40l mật ong rót đều vào 8 can. Hỏi có 70l mật ong thì đựng được bao nhiêu can như thế? (Tóm tắt và giải bài toán)

Tóm tắt

Bài giải

.....
.....
.....
.....
.....

Bài 11: Biết rằng 42 cái cốc xếp đều vào 7 hộp. Hỏi cần có ít nhất bao nhiêu hộp để xếp hết 250 cái cốc.

.....
.....
.....
.....
.....

Bài 12: Một người có 108kg gạo chia đều vào 9 túi. Người đó đã bán 5 túi gạo. Hỏi người đó còn lại bao nhiêu ki-lô-gam gạo?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 13: Người ta lắp bánh xe vào các ô tô, mỗi ô tô cần phải lắp 4 bánh xe. Hỏi có 1250 bánh xe thì lắp được nhiều nhất vào bao nhiêu ô tô như thế và còn thừa mấy bánh xe?

.....
.....
.....
.....
.....

Bài 14: Một người bán hàng xếp trứng vào các vỉ. Người đó lấy ra 30 quả trứng từ rổ và xếp đủ vào 5 vỉ. Trong rổ còn lại 111 quả. Hỏi người đó cần ít nhất bao nhiêu vỉ để xếp hết số trứng còn lại?

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
Bài 15: Có 30 chiếc cốc chia đều vào 5 hộp. Hỏi 2 hộp đó có mấy chiếc cốc?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 16: Có 405 kg gạo chia đều vào 9 bao. Hỏi 6 bao đó có bao nhiêu ki - lô - gam gạo?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 17: Cuộn dây điện dài 128 m, được cắt thành 8 đoạn dây đều bằng nhau. Hỏi 5 đoạn dây như thế dài bao nhiêu mét?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 18: Có 7240 chiếc áo được xếp đều vào 8 thùng. Hỏi 5 thùng như thế có bao nhiêu chiếc áo?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 19: Đặt đề bài và giải bài toán theo tóm tắt sáu:

3 ô tô : 9135 kg gạo

5 ô tô : ... kg gạo?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 20: Có 5 thùng chứa 6250 quyển vở. Hỏi 8 thùng như thế chứa bao nhiêu quyển vở?
(Số quyển vở trong mỗi thùng như nhau.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 21: Mua 3 bút bi hết 7500 đồng, mua 3 bút chì hết 4500 đồng. Hỏi mua 7 bút bi và 7 bút chì như thế hết tất cả bao nhiêu tiền?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 22: Mua 4 đôi dép hết 86000 đồng, mua 3 đôi giày hết 96000 đồng. Hỏi mua 3 đôi dép và 1 đôi giày cùng loại hết bao nhiêu tiền?

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....

Bài 23: Để chở 40 người khách sang sông cần 5 chiếc thuyền (mỗi thuyền chở số khách như nhau). Hỏi có 50 người khách cùng sang sông thì cần ít nhất bao nhiêu chiếc thuyền?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 24: Cô giáo mua 4 hộp bánh như nhau được 100 cái bánh? Cô lấy 3 hộp chia đều cho các bạn trong lớp 3A, mỗi bạn được 3 cái bánh. Hỏi lớp 3A có bao nhiêu bạn?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 25: Có 30 chiếc cốc chia đều vào 5 hộp. Hỏi có 12 chiếc cốc thì được xếp vào mấy cái hộp?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 26: Có 72 học sinh xếp thành 8 hàng đều nhau. Hỏi có 135 học sinh thì xếp được vào bao nhiêu hàng như thế?

.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 27: Có 56 tấm kính lắp được 7 cánh cửa như nhau. Hỏi có 144 tấm kính thì lắp được bao nhiêu cánh cửa như thế?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 28: Có 56 lít dầu đựng đều trong 8 can. Hỏi cần bao nhiêu can như vậy để đựng hết 133 lít dầu?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 29: Một ô tô trong 5 phút đi được 4250 m. Hỏi trong 9 phút ô tô đó đi được bao nhiêu mét ? (Quãng đường đi được trong mỗi phút đều như nhau)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 30: May 7 bộ quần áo như nhau hết 28m vải. Hỏi có 75 m vải thì may được nhiều nhất bao nhiêu bộ quần áo như thế và còn thừa mấy mét vải?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 31: Có 48 cái bánh được xếp đều vào 6 hộp. Hỏi có 6925 cái bánh thì xếp được nhiều nhất vào bao nhiêu cái hộp và còn thừa mấy cái bánh?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 32: Một cửa hàng có 6 thùng dầu như nhau chứa tổng cộng 48 lít. Cửa hàng đã bán hết 24 lít. Hỏi cửa hàng đã bán bao nhiêu thùng dầu?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....